

לשאלת השימוש בהורמונים לריבוי וולדות

על עצירות שיליה ותמותת וולדות ממחלות גיי-דול. אמנם הובטחו פרסומים נוספים על תוצאות הניסוי, אבל, עד כמה שידוע לי, הם טרם הור פיעו.

בתקופה שבין 1960 ל-1962 השתמשתי באיי-זור עבודתי בסאָרום גונאדוטרופין (גאסטיל) לצורך הטיפול בפרות שהתקשו להתעבר, שסבלו מתאנות שקטות, או מגיוון שחלות. בסוף אותה תקופה ערכתי סיכום ולהלן התוצאות: התעברו בס"ה מהזרעה ראשונה אחרי גאסטיל 54 פרות, ומהן הפילו 11 (לרוב — תאומים ושלישיות). מתוך 43 הנותרות המליטו 27 פרות וולד אחד ו-16 — יותר מוולד אחד. 12 וולדות מהמלטות תאומים ושלישיות מתו בשעת הלידה. בחשבון סופי הביאו 54 הפרות 55 וולדות חיים.

סיכום

בתנאי שדה משתמשים בגאסטיל רק אצל כבשים, וזאת — לשם ריכוז התאנות לעונה מסוימת. אצל הכבשה מפותחת במידה רבה יותר הנטיה הטבעית לריבוי וולדות מאשר אצל הפרה ולכן לא מופיעות אצלה הפרעות קשות עקב הטיפול ההורמונאלי, אך בפרה — גורם הדבר להתרבות ההפלות. ריבוי וולדות בבקר מביא עמו גם עליה גדולה בתמותת וולדות בלידה ובעצירות שיליה. הוולדות מלידות תאומים ושלישיות הם קטנים וחלשים, ושיעורי הת-מותה בהם מחמת מחלות גידול גדולים יותר. פרה היולדת תאומים או שלישיה עלולה להפ-חית מתנובתה הפוטנציאלית מ-500 עד 1500 ליטר.

מכל האמור לעיל מסתבר מאליו שאין להמ-ליץ על טיפול הורמונאלי כאמצעי להגדלת ייצור הבשר.

ד"ר י. איל

נהלל, החקלאית

ברצוני להעיר מספר הערות למאמרו של ד"ר פרוינד בדבר השימוש בהורמונים בבקר לצורך ריבוי וולדות.

המאמר, עליו מסתמך ד"ר פרוינד, נתפרסם ב"וואַטרינארי ראָקורד" מחודש פברואר 1959. מחבר המאמר הנ"ל אינו מתבסס על ניסויים בשדה; וכן הודגש בהקדמת המערכת לאותו מאמר שאין להסיק מסקנות בטרם ייערכו ני-סויים מתאימים.

ב-1959 הוחלט במועצה האנגלית לשיווק חלב לערוך ניסוי כזה בתיקף רחב; בדצמבר של אותה שנה פורסמה ידיעה על תחילת הניסוי ובאפריל 1961 הופיע מאמר שהכיל תוצאות חלקיות. מהמאמר הזה מסתבר שהזורקו 415 פרות, רובן מגזעי הבשר, בכמויות שונות של סאָרום גונאדוטרופין.

הגונאדוטרופין-א, המיוצר על ידי האונה הקדמית של יתרת-המוח, מעורר את גידול הזקיק על השחלה. על ידי הזרקת הסאָרום הנ"ל מעור-רים את השחלה לייצר זקיקים אחדים. התגובה של הפרות לחומר המזורק היא אינדיווידואלית: אצל הפרה האחת עשויה אותה כמות של הורמון לעורר יצירת 5-10 זקיקים, בעוד אצל הפרה האחרת לא תופיע כל תגובה שהיא. עובדה זו אינה מאפשרת, איפוא, הכוונה מדויקת של מספר הוולדות.

מהמאמר הנ"ל אנו גם למדים שמכלל הפרות שהזורקו התעברו מהזרעה ראשונה 77.7%, ומהן הפילו כ-20%; אחוז ההפלות נמצא ביחס ישר למספר העוברים בכל הריון. בשעת כתיבת המאמר הנ"ל נמצאו בידי המחבר נתונים מההמ-לטות של 127 פרות בלבד, ואלה היו התוצאות: 29 פרות (22.8%) המליטו יותר מוולד אחד — 22 תאומים, 6 — שלישיות, ופרה אחת המליטה רביעיה. במאמר זה לא הובאו פרטים על מספר הוולדות שמתו עם הלידה; כן חסרים בו נתונים